

การประชุมวิชาการระดับชาติ

วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2560

The 4th National Conference of Nakhonratchasima College 2017

“ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยวิจัยและนวัตกรรม :

อนาคตและความท้าทายใหม่ของประเทศไทย 4.0”

1 เมษายน 2560

ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

จัดโดย

วิทยาลัยนครราชสีมา

มหาวิทยาลัยปทุมธานี

มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น

มหาวิทยาลัยราชธานี

มหาวิทยาลัยเอเชีย-แปซิฟิก

Sanda University, China

สารจากอธิการบดีวิทยาลัยนครราชสีมา

วิทยาลัยนครราชสีมาได้จัดการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเรื่อง “ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยวิจัยและนวัตกรรม : อนาคตและความท้าทายใหม่ของประเทศไทย 4.0” การจัดในครั้งนี้จัดเป็นครั้งที่ 4 ด้วยถือเป็นภารกิจสำคัญในฐานะที่เป็นสถาบันอุดมศึกษา และจากการจัดประชุมฯครั้งที่ผ่านๆมา ได้รับคามสนใจอย่างมากจากนักวิชาการ นักศึกษา และผู้ที่สนใจเข้าร่วมงานเป็นจำนวนมาก การประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อบริหารจัดการและบูรณาการองค์ความรู้ จากงานวิจัยและสร้างสรรค์ นำไปสู่การใช้ประโยชน์ และการเป็นองค์ความรู้ที่ยั่งยืนเพื่อเป็นการส่งเสริมและสนับสนุนสังคม ประเทศชาติในการพัฒนาเข้าสู่ประเทศไทย 4.0

นอกจากการจัดประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ เป็นการเผยแพร่ผลงานวิจัย และนวัตกรรมสู่สาธารณชน และสร้างเครือข่ายความร่วมมือด้านวิชาการกับหน่วยงานต่างๆ แล้ว ยังมีกิจกรรมในงาน ได้แก่ การปาฐกถาพิเศษเรื่อง อนาคตและความท้าทายใหม่ของประเทศไทย 4.0 โดย ศาสตราจารย์ ดร.ธีระ รุญเจริญ การนำเสนอผลงานวิจัยทั้งแบบนำเสนอโดยวาจาและนำเสนอโปสเตอร์ ใน 6 กลุ่มสาขาวิชา ได้แก่ ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว ด้านกฎหมาย การเมืองและการปกครอง ด้านเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศ ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ด้านวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ

ขอขอบคุณทุกท่าน ทุกฝ่ายที่มีส่วนร่วมและสนับสนุน ทั้งวิทยากร ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้นำเสนอผลงาน จนทำให้การจัดการประชุมวิชาการและเสนอผลงานวิจัยระดับชาติในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ทุกประการ ในนามวิทยาลัยนครราชสีมาขอขอบคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนด้วยดีในโอกาสต่อไป

รองศาสตราจารย์ ดร.วิภาส ทองสุทธิ
อธิการบดี

ประเทศไทย 4.0

โมเดลการพัฒนาประเทศ

มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน

การสร้างโมเดล ประเทศไทย 4.0 คือการเสริมศักยภาพ และสร้างโอกาสสู่ “การขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทยด้วยนวัตกรรม” (Value-Based Economy)

จากการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน และปรับเปลี่ยนวิธีการจาก ‘ทำมากได้น้อย’ เป็น ‘ทำน้อย ได้มาก’ (Productivity)

เพื่อพัฒนาประเทศสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน อันจะช่วยยกระดับ ให้เป็นประเทศที่มีรายได้สูง พร้อมปรับสมดุลประเทศเพื่อความยั่งยืน ในอีก 3-5 ปีข้างหน้า

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ด้วยนวัตกรรม
New Growth Engine

โมเดล ประเทศไทย 4.0 ประกอบด้วย การพัฒนา เครื่องยนต์ เพื่อขับเคลื่อน การเติบโตทาง เศรษฐกิจชุดใหม่ 3 กลไกสำคัญ

1 Productive Growth Engine

กลไกขับเคลื่อนผ่านการสร้าง และยกระดับผลิตภาพ มุ่งเน้นองค์ความรู้ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และปัญญา อย่างแท้จริง ตลอดจนแนวทางให้ไทยเติบโต อย่างกระจาย ไม่กระจุก

2 Inclusive Growth Engine

กลไกขับเคลื่อนที่คนส่วนใหญ่ มีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม และทั่วถึง ด้วยการจัดสรรทรัพยากรชุดใหม่

3 Green Growth Engine

กลไกการขับเคลื่อนที่เป็นมิตร กับสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน เน้นความตระหนักและ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

“ประเทศไทย 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน”

ดร. สุวิทย์ เมษินทรีย์

รัฐมนตรีว่าการสำนักนายกรัฐมนตรี

วันที่ 27 กรกฎาคม 2559

ณ ห้องประชุมกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ชั้น 8

เกริ่นนำความเป็นมาประเทศไทย 4.0 ณ ปัจจุบันได้เข้าสู่ Version 3.0 โดย Version 1.0 เป็นเรื่องของการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจเป็นหลัก หรืออาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยจะขับเคลื่อนด้วยประสิทธิภาพไปสู่ปัญญาและนวัตกรรมอย่างไร ซึ่งหลังจากได้รับ feedback จากนายกรัฐมนตรีว่าประเทศไทยจะไปถึง 4.0 ได้ ถ้าคนไทยทั้งหมดเป็นคนไทย 3.0 แต่ในความเป็นจริงยังมีคนไทย

1.0, 2.0 อยู่จำนวนมาก ดังนั้น ตามหลักการของท่านนายกฯ ดังคำกล่าวที่ว่า “เราจะเดินหน้าไปด้วยกัน และจะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง” จึงทำให้เกิด Version 2.0 ขึ้น วันนี้จึงนำเสนอ Version 2.0 ซึ่งได้เข้า ครม. เมื่อ 2 อาทิตย์ที่ผ่านมา

รัฐบาลชุดปัจจุบันได้เข้ามาบริหารประเทศก่อนวิกฤติ 22 พฤษภาคม 2557 ซึ่งประเทศไทยอาจจะเผชิญกับสิ่งที่เรียกว่า “ศตวรรษแห่งความว่างเปล่า” (Lost Decades) รัฐบาลนี้จึงเข้ามาเพื่อปลดล็อกวิกฤติของประเทศ ซึ่งผลงานในช่วง 2 ปีที่ผ่านมา ในมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงและกฎหมาย การต่างประเทศ และการบริหารจัดการภาครัฐประเทศล้วนอยู่ในทิศทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญภายใต้รัฐบาลการนำของท่านพลเอกประยุทธ์ฯ ประเทศเริ่มฟื้นตัวจากวิกฤติ และมี 2 ภารกิจใน 1 ปีจากนี้ไปที่จะต้องขับเคลื่อน ได้แก่ (1) การรักษาโมเมนตัมของการฟื้นตัว เป็นการมองในแบบ short term เช่น การรักษาโมเมนตัมของวิกฤติทางเศรษฐกิจ เช่น GDP จำนวนนักท่องเที่ยว SME เป็นต้น (2) รัฐบาลจะต้องทำให้เกิดการปรับเปลี่ยน/การปฏิรูปนำไปสู่ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี จึงเป็นโจทย์ระยะยาวและต้องเริ่มทำตั้งแต่นี้ คือ ประเทศไทย 4.0 โมเดลขับเคลื่อนสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน

โมเดลเศรษฐกิจไทยในช่วงที่ผ่านมา โมเดลประเทศไทย 1.0 เน้นเกษตรกรรมและหัตถกรรม ซึ่งจากกระแสของ Industrialization ทำให้เราไปสู่ประเทศไทย 2.0 เน้นอุตสาหกรรมเบา ทดแทนการนำเข้า การใช้

ทรัพยากรธรรมชาติและแรงงานราคาถูก จากนั้นเมื่อกระแส Globalization เข้ามาในประเทศไทย 3.0 เน้นอุตสาหกรรมที่มีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้น (อุตสาหกรรมหนัก)

การเผชิญกับ 3 กับดักในโมเดลประเทศไทย 3.0 ซึ่งเป็นกับดักที่มีความซับซ้อนมาก และกับดักที่เกี่ยวกับ พม. ได้แก่ กับดักความเหลื่อมล้ำ เป็นความเหลื่อมล้ำระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ หรือคนได้โอกาสและคนด้อยโอกาส ซึ่งเห็นด้วยกับกระทรวงตั้งที่ได้กล่าวไว้ว่า “เปลี่ยนจากการมองเป็นภาระ เป็นการมองที่เป็นพลัง” และ “การรอความเห็นใจ จะทำอะไรให้มีความเข้าใจเขา” ซึ่งถือได้ว่าเป็น keyword ของ พม. ในการที่จะปลดล๊อคให้เป็นสังคมแห่งความเท่าเทียม เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม นอกจากนี้ ยังมีกับดักความไม่สมดุลและกับดักรายได้ประเทศปานกลาง ดังนั้น จุดประสงค์ของโมเดล 4.0 จึงเป็นการกำจัด 3 กับดักดังกล่าวภายใต้การนำของรัฐบาลชุดปัจจุบัน และแสดงให้เห็นว่าใน Version 1.0 มิได้มีเจตนารมณ์ในการเน้นพัฒนาเศรษฐกิจแต่เพียงอย่างเดียว

เติมเต็มด้วยวิทยาการความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา เพียงแต่แต่ละช่วงมีชุดความท้าทายที่แตกต่างกัน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยกำลังเปลี่ยนผ่านไปสู่ศตวรรษที่ 21 (โลกเปลี่ยนแต่ไทยไม่ปรับ) ดังนั้น ประเทศไทย 4.0 คือ การขับเคลื่อนเพื่อตอบโจทย์ใน 2 ประเด็น ได้แก่ *สร้างความเข้มแข็งจากภายใน* หรือจากความบอบช้ำที่มีอยู่ 10 กว่าปีที่ผ่านมา พร้อมไปกับ *เชื่อมโยงประชาคมโลก* ให้ได้ ซึ่งประเทศต้องอยู่ในบริบทโลกอย่างมีศักดิ์ศรีและมีความปกติสุข หรือกล่าวได้ว่าเป็น key concept ของประเทศไทย 4.0 ภายใต้ปรัชญา “สร้างความเข้มแข็งจากภายใน” (Strength from Within) และ “เชื่อมโยงประชาคมโลก”(Connect to the World) นั่นเอง

3 ชุดความคิดประยุกต์ จันทรโอชา (Prayuth's Principles) สรุปได้ดังนี้ ชุดที่ 1 เดินหน้าไปด้วยกัน (Stronger, Together) แต่จะไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง (Leave No One Behind) ซึ่งถูกแปลงออกมาเป็นนโยบายในชุดที่ 2 ได้แก่ “สร้างความเข้มแข็งจากภายใน” (Strength from Within) และ “เชื่อมโยงประชาคมโลก”(Connect to the World) โดยชุดที่ 3 แสดงให้เห็นการขับเคลื่อนใน 2 เรื่อง ได้แก่ (1) มุ่งขยาย “พื้นที่ร่วม” (Extending Common Ground) และ (2) เพื่อบรรลุ “เป้าหมายร่วม” (Achieving Common Goal) ซึ่งสอดคล้องกับบริบทของ พม. ที่จะต้องดูแลประชากรที่มีความหลากหลาย ตั้งแต่คนไทย 1.0-3.0 โดยการมุ่งขยายพื้นที่ร่วม/เป้าหมายร่วมกัน (ทั้งนี้ ถ้าไม่มี Common ground จะไม่เกิด Common Goal)

คำกล่าวของนายกรัฐมนตรี “**ทำอย่างไรจะเชื่อมคนไทย 1.0 เป็นคนไทย 3.0 ไปสู่การเป็นคนไทย 4.0 ร่วมกัน**” ภายใต้กับดักความไม่สมดุล กับดักความเหลื่อมล้ำ และกับดักประเทศรายได้ปานกลาง จะทำอย่างไรจึงจะตอบโจทย์เพื่อมุ่งขยายพื้นที่ร่วมและบรรลุเป้าหมายร่วม *ยุทธศาสตร์ คือ การปิดลดช่องว่าง (มากที่สุด) และมั่งคั่งร่วมกันให้ได้* ซึ่งแนวความคิดสำคัญที่นายกรัฐมนตรีได้กล่าวไว้คือ *ประเทศไทย 4.0 จะเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อ เราสามารถสร้างคนไทย 4.0 ถ้าไม่มีคนไทย 4.0 จะไม่สามารถสร้างประเทศไทย 4.0 ได้* ดังนั้น จึงจำเป็นต้องปลดล็อกข้อจำกัด (Unlock Constraints) ทำให้เกิดการเติบโตในคนให้ได้ สร้างโอกาส/สร้างความสามารถให้เขา ซึ่งเป็น keyword หนึ่งของ พม. ที่จะตอบโจทย์เรื่อง Inclusive Society ได้แก่ สังคมแห่งโอกาสที่เท่ากัน กล่าวคือ การทำให้ทุกคนเข้าถึงโอกาส เต็มเต็มความสามารถได้เท่ากัน และเมื่อปลดล็อกข้อจำกัดแล้ว จึงให้เขาปล่อยศักยภาพออกมา โดยคนที่ได้รับการเติมเต็มศักยภาพภาพแล้ว (People for Growth) เขาจะกลายเป็นคนที่สร้างการเจริญเติบโต (Growth) เพื่อไปสู่ Innovation Driven Economy ทั้งนี้ กระทรวง พม. จึงเป็นหนึ่งในข้อต่อสำคัญที่จะทำให้เกิด Inclusive Society เพื่อก่อให้เกิดความเป็นเอกภาพของประเทศ โดยมีความหลากหลายของผู้คนที่สามารถอยู่ร่วมกันได้ จากนั้นจึงจะนำไปใช้ประโยชน์ร่วมกันไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง (Shared Prosperity) ทั้งหมดนี้จึงจะตอบโจทย์ มั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืนต่อไป

3 New Engines for Growth หลายคนตั้งคำถามว่า Thailand 4.0 ประเทศจะต้องรวยขึ้น ใ้หรือไม่ คำตอบคือ ใช่ เนื่องจากเราติดกับดักประเทศรายได้ปานกลาง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเปลี่ยน Engines ได้แก่ (1) *Competitive Growth Engine* ทำน้อยได้มาก โดยการเติมปัญญา management เทคโนโลยี Creative thinking (2) *Inclusive Growth Engine* เมื่อรวยแล้วจะต้องรวยแบบกระจาย หรือทำให้เกิดความมั่งคั่งกระจายตัว เพื่อให้เกิดระบบทุนนิยมที่มีการกระจายตัว และ (3) *Green Growth Engine* การพัฒนาที่สมดุล ซึ่งทั้งหมดนี้จะไปตอบโจทย์เรื่องเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDG) ด้วยในที่สุด

5 New Social Architecture ประเทศไทย 4.0 ต้องสร้างคนไทย 4.0 พร้อมกันนั้นต้องสร้างสังคม 4.0 ด้วย ได้แก่ การเป็นสังคมที่พอเพียง โดยเริ่มจากสังคมที่เป็นธรรม กล่าวคือ ทุกคนมีโอกาสเท่ากัน ได้รับความเป็นธรรม/เท่าเทียม ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ พม. คือ สังคมแห่งโอกาสและสังคมที่สามารถ อาทิ การเติมเต็มความสามารถตามศักยภาพที่มีและเปิดโอกาสให้เขา หลังจากนั้นจะเป็นสังคมที่เกื้อกูลแบ่งปันในที่สุด กล่าวโดยสรุป : 4 สังคมดังกล่าวไม่ได้เกิดขึ้นพร้อมกัน (เริ่มจากเป็นสังคมที่เป็นธรรมดังที่กล่าวมา) และสังคมที่พอเพียงเป็นการถอดรหัสจากปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังคำกล่าวที่ว่า “เมื่อขาดต้องรู้จักเติม เมื่อพอต้องรู้จักหยุด เมื่อเกินต้องรู้จักปัน” นั่นเอง

เปลี่ยน “ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ” เป็น “ความได้เปรียบเชิงแข่งขัน” ด้านเศรษฐกิจ ใน Version 1.0 ได้กล่าวถึง ประเทศต้องการเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและปัญญา ซึ่งจะต้องเริ่มจาก 3.0 ที่เรามี ได้แก่ ความหลากหลายทางเชิงชีวภาพและความหลากหลายเชิงวัฒนธรรม ดังนั้น 4.0 คือ ความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบ มาเป็นความได้เปรียบเชิงแข่งขัน โดยเติมเต็มด้วย องค์ความรู้ เทคโนโลยี วิทยาศาสตร์ การวิจัยและพัฒนา และ management แต่มิติที่สำคัญกลับไม่ใช่มิติทางเศรษฐกิจ ซึ่งให้ความสำคัญกับทรัพยากรมนุษย์ (people) เช่น การทำให้เกษตรกรเป็น smart farmer การทำให้ SME เป็น Smart Enterprise Startups เป็นต้น

การสร้างคนไทย 4.0 เพื่อขับเคลื่อนประเทศไทย 4.0 คนไทย 4.0 มีอยู่ 4 มิติ ดังนี้ (1) เปลี่ยนจากคนไทยที่ไม่ค่อยได้เรื่องเปลี่ยนเป็นคนไทยที่มีความสามารถ (2) คนไทยที่เห็นแก่ตัวเปลี่ยนเป็นคนไทยมีความรับผิดชอบต่อสังคม (3) เปลี่ยนเป็นคนไทยที่อยู่ในเวทีสากลได้ และ (4) เปลี่ยนจาก Analog Thai เป็น Digital Thai ซึ่งหากมีคนไทย 3.0 (อยู่รอด) จำนวนมาก การทำให้เป็นคนไทย 4.0 (ยั่งยืน) นั้นง่ายมาก แต่ปัญหาคือเรามีคนไทย 1.0 (เดือดร้อน) จำนวนมาก ซึ่งเป็นความท้าทายของ กระทรวง พม. และมีความสำคัญมาก เนื่องจากประเทศไทยมีคนหลากหลาย ตั้งแต่ 1.0-3.0 และมีคนไทย 1.0 ที่ต้องการความช่วยเหลือมากมาย เช่น สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ดังนั้น สิ่งที่ต้องดำเนินการ คือ การเติมเต็มให้เขาสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเอง จนกระทั่งขยับเป็น 2.0 3.0 และกลายเป็นคนไทย 4.0 มีความเข้มแข็งและรู้จักช่วยเหลือแบ่งปันให้ผู้อื่น โดยในที่สุดความช่วยเหลือของรัฐจะลดลง (อาจกล่าวได้ว่า KPI ของกระทรวงต้องหายไป หรือมีการปรับเปลี่ยนภารกิจจากการเติมเต็มเป็นการสร้างเสริม)

Thailand 4.0 In Action ประเทศไทย 4.0 เป็นการปฏิรูป (reform) ใน 3 เรื่องพร้อมกัน กล่าวคือ การปรับเปลี่ยนโครงสร้างทางเศรษฐกิจเพื่อไปสู่การขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรมและปัญญา เป็นการปฏิรูป/ปรับเปลี่ยนด้านวิจัยและพัฒนา เน้นวิทยาศาสตร์/เทคโนโลยี Creative activity แต่การดำเนินการในเรื่องดังกล่าวให้ประสบผลสำเร็จจะต้องปฏิรูปการศึกษา หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นการปฏิรูปทรัพยากรมนุษย์นั่นเอง ทั้งนี้ ได้กำหนด 4 วาระขับเคลื่อนเร่งด่วน โดยมีองค์ประกอบหลัก 2 ส่วน ได้แก่ ซ่อมเสริมฐานราก และเตรียมการสู่นาคต ซึ่งมีทั้งเรื่อง Agenda Based และ Area Based ในที่นี้กล่าวเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับ พม. ได้แก่ การสร้างสังคมแห่งโอกาสและสังคมที่สามารถใน 5 กลุ่มเป้าหมาย (ประกอบด้วย เกษตรกรรายย่อย OTOP/SMEs แรงงานไร้ฝีมือ คนจนในเมือง และผู้สูงอายุ) ซึ่งเป็นเรื่องเร่งด่วนและเป็น agenda ของ พม. ที่จะต้องดำเนินการในประเด็นต่างๆ ให้กับกลุ่มเป้าหมาย อาทิ การเข้าถึงทรัพยากร เพิ่มรายได้ การ

ยกระดับคุณภาพชีวิต ได้รับความเป็นธรรม โดยเฉพาะพื้นที่เป้าหมายต่างๆ นอกจากนี้ การกระจายความมั่งคั่งในระดับจังหวัด หรือจังหวัด 4.0 ก็เป็นบทบาทสำคัญที่กระทรวงสามารถขับเคลื่อนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ได้ ดังจะกล่าวถึงสาระสำคัญในลำดับถัดไป

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ “จังหวัด 4.0” สอดรับกับการสร้างความเข้มแข็งจากภายใน ผ่านการสร้าง Local Economy ให้แข็งแกร่ง เช่น เกษตร OTOP SMEs Biz Club ภาคบริการและการท่องเที่ยว ฯลฯ แยกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม 0.0 เน้นการยกระดับมาตรฐานและผลิตภาพ การเข้าถึงแหล่งเงินทุน การสร้างเครือข่ายธุรกิจ การเข้าถึงตลาด ส่วนกลุ่ม 3.0 เน้นเรื่องการสร้างนวัตกรรม โมเดลธุรกิจ การทำธุรกิจบนดิจิทัลแพลตฟอร์ม การสร้างเครือข่ายการค้าและการลงทุนในต่างประเทศ ปัญหาคือ ต้องการให้ประชาชนในพื้นที่/จังหวัดมีส่วนร่วมในการสร้างจังหวัด 4.0 จังหวัดจึงเป็นสัญญาประชาคมของประชารัฐในระดับพื้นที่ (Area-based Social Contract) ในการนำเรื่องยุทธศาสตร์ชาติ และโมเดล 4.0 มาเชื่อมต่อกัน โดยคาดหวังว่าประเทศไทย 4.0 จะเป็นโมเดลที่มีส่วนร่วม ประชาชนจะมีความเป็นเจ้าของ จึงเป็นกระบวนการปลูกฝังระบอบประชาธิปไตย

จาก “รากแขนง” สู่ “รากแก้ว” โดยการสร้าง Core Technology ของตนเอง (แทนการพึ่งพาเทคโนโลยีจากต่างประเทศ) นำไปสู่เรื่อง Startup ใน 5 sector แต่ Startup จะเกิดบนรากแขนงไม่ได้ ต้องอยู่บนรากแก้ว ดังนั้น ประเทศไทย 4.0 คือ การยืนอยู่บนขาของตนเอง โดยการสร้างเทคโนโลยีของตนเองในระดับหนึ่ง อย่างน้อย 5 เทคโนโลยี ได้แก่ Bio-tech, Bio-Med, Mechatronics, Embedded Technology และ Service Design & Technology

การเปลี่ยนผ่านสู่ประเทศในโลกที่หนึ่งภายใน 20 ปี โดยหวังว่าเป้าหมายสัมฤทธิ์ในระยะ 20 ปี เช่น คนไทยจะมีรายได้ต่อหัวประชากรเพิ่มขึ้นจาก 5,410 \$ ในปี 2557 เป็น 15,000 \$ ในปี 2575, ระดับความเหลื่อมล้ำในสังคมลดลงจาก 0.465 ในปี 2556 เป็น 0.2 – 0.4 ในปี 2575, การเติบโตของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) จาก 0.25% ในปี 2553 เป็น 4.0% , PISA Score จากลำดับที่ 47 จาก 76 ประเทศ เป็น 1 ใน 20 ประเทศแรก, ดัชนีการพัฒนามนุษย์จาก 0.722 (ในปี 2556) หรือลำดับที่ 89 เป็น 0.80 (กลุ่ม Very High Human Development) 50 อันดับแรก, ปัญหาคุณแม่วัยใสจาก 16.8% ในปี 2556 เป็น 0% ใน 10 ปี และปริมาณฝุ่นป่าของประเทศ จาก 31.5% ในปี 2550 เป็น 40% ใน 10 ปี เป็นต้น ดังที่ได้กล่าวมานี้ คือ ประเทศไทย 4.0 ใน Version 2 หลังจากที่ได้รับ feedback จากนายกรัฐมนตรี และกำลังพัฒนาไปสู่ Version 3 ในเรื่อง Transitioning ว่าเราจะเปลี่ยนผ่านประเทศไทยอย่างไร เช่น มีแรงงาน routine base labor จำนวนมาก จะทำอะไรให้เป็น non routine เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปสู่การขับเคลื่อน SME ด้วย digital menu factoring หรือ Industry 4.0 และมีอีกหลายเรื่องที่กำลังดำเนินการอยู่ในขณะนี้ ซึ่งการบรรยายในครั้งนี้เห็นว่าเนื้อหามีความเกี่ยวข้องกับภารกิจของกระทรวง พม. และหวังว่าจะเป็นกระทรวงหลักในการตอบโจทย์ประเทศไทย 4.0 อีกด้วย

การขับเคลื่อนงานด้านสังคมเพื่อไปสู่ประเทศไทย 4.0 จำเป็นต้องพัฒนาคู่ขนานไปกับระบบการศึกษา ซึ่งมีความสำคัญและจะต้องขับเคลื่อนอย่างรวดเร็ว เนื่องจากการแก้ไขปัญหาในทุกเรื่อง รวมถึงการสร้างโอกาส จะต้องเริ่มจากระบบคิดและความรู้ของคนไทย ดังนั้น การปรับระบบการศึกษาจะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และปรับแนวคิดในการเรียนการสอนจากเน้นการเรียนของผู้เรียนเป็นหลัก เปลี่ยนเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองมากขึ้น การเสริมสร้างกิจกรรม การทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อลดการแข่งขัน/การได้เปรียบเสียเปรียบ เนื่องจากโลกในอนาคตเป็นสังคมแห่งการแบ่งปัน (Sharing) ที่ทุกคนมีโอกาสได้ใช้ประโยชน์ร่วมกัน นอกจากนี้จะมีกลไกอย่างไรให้ผู้เรียนที่จบการศึกษาแล้วมีอาชีพสามารถหารายได้เลี้ยงตนเองได้ ซึ่งประเทศไทยมีหลายสถาบันการศึกษาที่มี Model การเรียนการสอนได้ดี (ยกตัวอย่าง โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดทำโครงการ Fun Fine Focus Full Fill หรือโรงเรียนมัธยมมิชชั่นพัฒนา จังหวัดบุรีรัมย์ (โรงเรียนไม้ไผ่) ของคุณมิชชั่น วีระไวทยะ) ซึ่งจะเห็นได้ว่าระบบการศึกษาของไทยยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากมีต้นแบบด้านการศึกษาที่ดีมากมาย (เช่น Innovative Model) แต่ยังไม่มีการถอดรหัส หรือเผยแพร่ในบริบทของการเรียนรู้ร่วมกัน

ประเด็นการใช้ประโยชน์จากโครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ แสดงให้เห็นความสำคัญในเรื่องข้อมูล ได้แก่ การมี Baseline data มีข้อมูลที่ชัดเจน หรือการมี Information ที่สำคัญ จึงจะสามารถผลักดันเรื่องความโปร่งใสในการดำเนินงานของภาครัฐ (Open Government) ได้ ยกตัวอย่าง การให้ความช่วยเหลือเกษตรกร มีข้อมูลรายชื่อเกษตรกรที่ต้องไปช่วยเหลือที่ชัดเจนเพียงใด หรือกรณีจะวิจัยเรื่องใด เรื่องหนึ่งมหาวิทยาลัยมีบุคลากรที่จะสามารถตอบโจทย์งานวิจัยได้มากน้อยเพียงใด เป็นต้น หรืออาจกล่าวได้ว่าองค์กรหรือหน่วยงานที่ไม่มี Baseline data ถึงแม้จะมียุทธศาสตร์ ก็จะไม่สามารถนำยุทธศาสตร์นั้นไปสู่การปฏิบัติ หรือการปฏิบัตินั้นยังไม่เกิดประสิทธิภาพในการขับเคลื่อนองค์กร นอกจากนี้ ข้อมูลยังเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปกำหนดทิศทาง รวมไปถึงยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ และ infrastructure information

ปัจจุบันนานาชาติได้ก้าวเข้าสู่การนำ Innovation และ Skill มาใช้ในการขับเคลื่อนประเทศ อาทิ ประเทศอังกฤษที่มีการจัดตั้งกระทรวง Department of Business Innovation and Skills ขึ้น และประเทศสิงคโปร์ได้บูรณาการ Skill ข้ามกระทรวง เพื่อตอบรับการเปลี่ยนแปลงทักษะในศตวรรษที่ 21 รับมือกับชุดของโอกาส ความเสี่ยง และภัยคุกคามชุดใหม่ ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องมีทิศทางและเป้าหมายร่วมกัน รวมไปถึงการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนและสามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ดังเช่น คำกล่าวของผู้นาของประเทศสิงคโปร์ที่กล่าวไว้ว่า “Implement in the Policy” ถ้านโยบายไม่สามารถนำไปปฏิบัติได้ไม่ถือว่าเป็นนโยบาย

ภายใต้ต้นนโยบายการลดอัตราค่าจ้างคนภาครัฐ ปัญหาสังคมที่มีความรุนแรงและซับซ้อนมากขึ้น งบประมาณที่จำกัด ตลอดจนการดำเนินงานพันธกรณีระหว่างประเทศ ส่งผลต่อการขับเคลื่อนภารกิจของกระทรวง ดังนั้น สิ่งสำคัญที่กระทรวง พม. จะต้องดำเนินการ คือ (1) ทำอย่างไรให้กระทรวงมีนัยยะ (ทำไมถึงเป็นกระทรวงที่สำคัญ รวมถึงผู้กำหนดนโยบายต้องเข้าใจว่านัยยะของกระทรวงคืออะไร) (2) กระทรวงจะต้องกำหนดบทบาทการขับเคลื่อนว่าจะเป็นการเน้นการแก้ไขปัญหา หรือเป็นกระทรวงที่เน้นการทำงานเชิงรุก เพื่อเปลี่ยนภาระให้เป็นพลัง เปลี่ยนความเห็นใจ ให้เป็นความเข้าใจ และการยกระดับคุณภาพคน กระทรวงจึงต้องวางยุทธศาสตร์ใหม่บนข้อจำกัด (เนื่องจากการทำงานแบบเดิมไม่ตอบโจทย์) หรือการสร้างสังคมที่มีพลังสังคมที่มีโอกาสให้กับทุกคน และสังคมที่เติมพลังด้วยการสร้างขีดความสามารถ กล่าวคือ กระทรวงต้องเปลี่ยนชุดความคิด (Mindset) รวมถึงการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์และทักษะ (Skill set) ในการดำเนินงาน มิใช่เน้นที่การแก้ไขกับดักหรือบริบทที่ถูกกำหนดจากภายนอก ทั้งนี้ ความท้าทายของกระทรวงในการเป็น พม. 4.0 จะต้องพิจารณา Gap ใน เรื่อง ได้แก่ (1) Strategy Gap (2) Capital Gap และ (3) Resource Gap หรือการวาดภาพกระทรวงให้มีนัยยะดังที่กล่าวมาแล้ว เพื่อนำไปวิเคราะห์ Gap ในเชิงยุทธศาสตร์ ส่งผลต่อการปรับเปลี่ยนบทบาทภารกิจที่ตอบโจทย์ทั้งในแง่ของการเป็นพลังทางสังคมและการแก้ไขกับดักไป โดยปริยาย สภาพสังคมไทยที่รวบแบบกระจุก จนกระจาย โง่งจนเจ็บ ทำให้เกิดช่องว่างหรือกับดักความเหลื่อมล้ำ ดังนั้น นโยบายการลดช่องว่างของรัฐบาลที่จะสามารถตอบโจทย์ในเรื่องดังกล่าวได้ ได้แก่ แนวคิดกลไก ประชากรรัฐ โดยเชื่อว่าสังคมไทยยังเป็นสังคมที่เกื้อกูล/แบ่งปัน การใช้กลไกสร้างแรงจูงใจ (incentive mechanism) อาทิ มาตรการลดหย่อนภาษี การแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน ตลอดจนการทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม

เรียบเรียงโดย

น.ส.สุรียรัตน์ ก้านบัวแก้ว นักสังคมสงเคราะห์ชำนาญการพิเศษ

น.ส.พัชรินทร์ วรดิถี นักพัฒนาสังคมชำนาญการพิเศษ

(กองวิชาการ)

การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 4 ประจำปี 2560 (4th NMCCON 2017)

“ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยวิจัยและนวัตกรรม: อนาคตและความท้าทายใหม่ของประเทศไทย 4.0”

วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2560

ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อโครงการ การประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 4 ประจำปี 2560
“ขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยวิจัยและนวัตกรรม: อนาคตและความท้าทายใหม่ของประเทศไทย 4.0”

ลักษณะโครงการ การจัดประชุมวิชาการและการนำเสนอผลงานวิจัย และงานสร้างสรรค์

หน่วยงานที่รับผิดชอบ

วิทยาลัยนครราชสีมา	มหาวิทยาลัยปทุมธานี
วิทยาลัยนอร์ทเทิร์น	มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล
มหาวิทยาลัยราชธานี	มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
มหาวิทยาลัยเอเชีย-แปซิฟิก	Sanda university, China
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา	

1. หลักการและเหตุผล

“ประเทศไทย 4.0” หรือ “Thailand 4.0” เป็นวิสัยทัศน์เชิงนโยบายการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย ภายใต้การนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีและหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ที่เข้ามาบริหารประเทศบนวิสัยทัศน์ที่ว่า “มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน” ที่มีภารกิจสำคัญในการขับเคลื่อนปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ เพื่อปรับแก้ จัดระบบ ปรับทิศทาง และสร้างหนทางพัฒนาประเทศให้เจริญสามารถรับมือกับโอกาสและภัยคุกคามแบบใหม่ๆ ที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงในศตวรรษที่ 21 ได้

ในส่วนของอุดมศึกษา รัฐบาลมีเป้าหมายสำคัญในการยกระดับคุณภาพอุดมศึกษาไทยให้สามารถผลิตและพัฒนาบัณฑิตที่มีคุณภาพ พัฒนาแหล่งการเรียนรู้ใหม่ๆ ทางด้านเทคโนโลยีและภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเสริมสร้างการเรียนรู้ตลอดชีวิต รวมทั้งพัฒนาศักยภาพของอุดมศึกษาในการสร้างความรู้และนวัตกรรมเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ตลอดจนส่งเสริมความเป็นเลิศของสถาบันอุดมศึกษาไปสู่การเป็นศูนย์กลางทางการศึกษาและวิจัยพัฒนาในระดับภูมิภาคเพื่อให้เกิดการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

วิทยาลัยนครราชสีมา ตระหนักถึงความสำคัญของการปฏิรูปการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับทิศทางและวิสัยทัศน์เชิงนโยบายของประเทศ ที่มุ่งเน้นสู่การสร้างการเรียนรู้เชิงนวัตกรรมอย่างสร้างสรรค์ ผ่านการศึกษาวิจัยและพัฒนาบนพื้นฐานการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ จึงเห็นสมควรจัดการประชุมวิชาการระดับชาติ วิทยาลัยนครราชสีมา ครั้งที่ 4 ประจำปี พ.ศ.2560 ขึ้นในวันที่

1 เมษายน พ.ศ.2560 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา เพื่อเปิดเวทีวิชาการในการนำเสนอผลงานวิจัย ผลงานสร้างสรรค์หรือนวัตกรรม แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และสร้างความร่วมมือทางด้านวิชาการของนักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการจากสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่สนใจของภาครัฐและเอกชน นำไปสู่การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 เพื่อเป็นเวทีการนำเสนอผลงานวิจัยของนักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการ จากสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่สนใจของภาครัฐและเอกชน
- 2.2 เพื่อให้เกิดการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิทยานิพนธ์/การค้นคว้าอิสระไปสู่องค์ความรู้ใหม่
- 2.3 เพื่อให้ให้นักศึกษา คณาจารย์ นักวิจัย และนักวิชาการ ได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมตามกรอบยุทธศาสตร์ประเทศไทย 4.0
- 2.4 เพื่อให้เกิดการนำไปสู่การประยุกต์ใช้ผลงานวิจัยให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติต่อไป

3. การดำเนินงาน

3.1 รูปแบบการดำเนินงาน

3.1.1 การปาฐกถาพิเศษทางวิชาการโดยผู้ทรงคุณวุฒิระดับชาติ

3.1.2 การนำเสนอผลงานทางวิจัยรูปแบบการบรรยาย (Oral Presentation) ในห้องประชุม และการนำเสนอผลงานวิจัยรูปแบบโปสเตอร์ (Poster Presentation) ในบริเวณจัดนิทรรศการการประชุม การนำเสนอผลงานวิจัย ทั้งภาคบรรยายและภาคโปสเตอร์ ใน 6 กลุ่มสาขา

- 1) ด้านการศึกษาและวัฒนธรรม
- 2) ด้านบริหารธุรกิจ โลจิสติกส์ และการท่องเที่ยว
- 3) ด้านกฎหมาย การเมือง และการปกครอง
- 4) ด้านคอมพิวเตอร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ
- 5) ด้านวิทยาศาสตร์สุขภาพ สาธารณสุข และสิ่งแวดล้อม
- 6) ด้านวิทยาศาสตร์กายภาพและชีวภาพ

3.1.3 การแสดงศิลปะและวัฒนธรรมพื้นบ้าน

3.2 กลุ่มเป้าหมายและผู้ร่วมโครงการ จำนวน 300 คน โดยประมาณ ประกอบด้วย

3.2.1 คณาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัยในสถาบันอุดมศึกษาและหน่วยงานที่สนใจจากภาครัฐและเอกชน

3.2.2 นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์/การศึกษาค้นคว้าอิสระ อาจารย์ผู้สอน ผู้บริหาร นักวิชาการ นักวิจัย

3.2.3 นักศึกษาระดับปริญญาตรี นักเรียนระดับมัธยมศึกษา ครู อาจารย์ที่ปรึกษา และผู้สนใจ
ทั่วไป

3.3 วันและสถานที่จัดประชุม

วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2560 ณ วิทยาลัยนครราชสีมา จังหวัดนครราชสีมา

4. ผลที่คาดว่าจะได้รับ

- 4.1 ผลงานการวิจัย วิทยานิพนธ์และการศึกษาอิสระของผู้นำเสนอผลงานได้รับการเผยแพร่
- 4.2 เกิดแนวทางในการพัฒนาองค์ความรู้ที่ได้จากผลงานวิจัย และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมต่อไป
- 4.3 เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันในระหว่างผู้วิจัย
- 4.4 นักศึกษาที่เข้าร่วมประชุมเสนอผลงานได้รับการพัฒนาทักษะในการนำเสนอผลงานวิจัยต่อที่ประชุมสัมมนา
- 4.5 ผลงานวิจัยที่มีคุณภาพ ได้รับการสนับสนุนให้มีการพิมพ์เผยแพร่ในรูปแบบเอกสารวิชาการอันเป็นที่ยอมรับในวงวิชาการ